

Mäsopôstna nedeľa

Mäsopôstna nedeľa je deň, po ktorého skončení by sa podľa pôvodnej, tradičnej, ideálnej pôstnej disciplíny – z nej vychádza liturgická terminológia tohto obdobia – už nemalo, až do samotnej Paschy, byť nijaké mäso (okrem rybacieho na Zvestovanie a Kvetnú nedeľu). Cieľom existencie tejto nedele je predovšetkým naplnenie potreby dostávať sa do plne pôstneho spôsobu života len postupne. To sa vzhľadom na náročnosť Veľkého pôstu v jeho pôvodnej verzii vníma ako naozaj mimoriadne žiaduce. Podľa povinnej, minimálnej, v súčasnosti záväznej pôstnej disciplíny, sa zatiaľ nič nemení.

Rajský pokrm

Rozlúčte sa s mäsom! V pôstnej praxi, ktorá je spoločná všetkým byzantským cirkvám, je Mäsopôstna nedeľa posledným dňom, keď sa je mäso, a to až do Nedele Paschy. Toto je prvý krok k prísnejšej disciplíne Veľkého pôstu, počas ktorého sa nejedia ani mliečne výrobky. Preto sa nasledujúca nedeľa nazýva Syropôstna nedeľa (rozlúčka s mliečnymi výrobkami).

Už tretí týždeň po sebe prostredníctvom čítaní zo Svätého písma na nedeľnej božskej liturgii nás Cirkev varuje pred falošným subjektivismom alebo individualizmom v nadchádzajúcom veľkopôstnom období. Najskôr sme boli varovaní podobenstvom o mýtnikovi a farizejovi, aby sme sa vyhýbali samospravodlivému posudzovaniu druhých. V príbehu o márnotrattom synovi sme boli konfrontovaní so starším bratom, ktorú zmaril svoju vernosť svojmu otcovi tým, že odmietol napodobniť otcovo odpúšťajúce srdce. Stretávame sa postojom, ktorý je síce v opačnom duchu ako pohľad staršieho brata, ale má rovnaký účinok: vrhanie zlého svetla na pokusy ostatných o pokánie.

Pôst od mäsa

Prečo sa v pôstom období zameriava pozornosť na mäso? Istotne vo väčšine oblastí sveta je mäso špeciálnym sviatočným pokrmom. Spomeňme si na vykúrené teľa, ktoré dal zabiť otec, aby privítal márnotrattého syna späť doma. V niektorých pôstnych disciplínach sa vyhýba aj ďalším sviatočným položkám, napríklad vínu a oleju. Ako povedal Kristus, keď na neho tlačili farizeji ohľadom správania jeho učeníkov: „Vari môžu svadobní hostia smútiť, kým je ženích s nimi? No prídu dni, keď im im ženícha vezmú; potom sa budú postiť“ (Mt 9, 15).

V mnohých kultúrach je mäso dodnes luxusom. Mnohí ľudia získavajú bielkoviny obvykle z fazule alebo strukovín, a nie z mäsa. Mäso je príliš drahé. Jedným z dôvodov, prečo sa americké rýchle občerstvenie stalo takým populárnym po celom svete, je to, že robí mäso cenovo prístupným pre viac ľudí ako kedykoľvek predtým.

Rajský pokrm

Existuje ešte jeden dôvod, prečo sa počas pôstnych dní vyhýbame mäsu. Počas veľkopôstneho obdobia sa snažíme zamerať na obnovenie podoby s Bohom v nás, aby sme zdôraznili kvalitu, ktorá nám bola darovaná na začiatku a stratila sa pri páde. Počas veľkopôstneho obdobia sa snažíme akoby vrátiť do rajskej záhrady, a v rajskej záhrade nikto nejedol mäso.

Podľa Knihy Genezis „Boh povedal: ‚Hľa, dávam vám všetky rastliny s plodom semena na povrchu celej zeme a všetky stromy, majúce plody, v ktorých je ich semeno: nech sú vám za pokrm! Všetkým zverom zeme a všetkému vtáctvu neba i všetkému, čo sa hýbe na zemi, v čom je dych života, (dávam) všetku zelenú trávu.‘ A stalo sa tak“ (Genezis 1,29 – 30). V knihe Genezis sa konzumácia živočíšnych produktov a vína opisuje ako neskorší jav v dejinách ľudstva; v raji sme boli všetci vegetariáni. Vyhýbaním sa mäsu symbolizujeme našu túžbu vrátiť sa do Rajskej záhrady, obnoviť našu prirodzenosť, ako ju chcel Boh.

Kniha Genezis vykresľuje obraz ľudských dejín, ktoré smerujú k Noemovi a potope. Podľa Genezis po tejto katastrofe Boh začal obnovovať ľudstvo na zemi. Súčasťou tejto obnovy bolo aj pridanie mäsa do nášho jedálneho lístka. Boh povedal Noemovi: „Všetko, čo sa hýbe a žije, nech je vám za pokrm, všetko vám dávam tak, ako zelené byliny“ (Gen 9, 15). Naš pôst od mäsa teda neslúži na to, aby sme sa vyhli niečomu zlému, ale aby sme vyjadrili svoju túžbu po niečom lepšom. Týmto druhom pôstu telom oslavujeme Boha tým, že sa obmedzujeme na to, čo bolo nazvané „rajským pokrmom“. Týmto spôsobom hovoríme, že si naďovšetko ceníme spoločenstvo s Bohom, ktoré mali naši prarodičia.

S rozvojom židovského národa bolo mäso niektorých zvierat, rýb a iných morských živočíchov považované za „nečisté“, nevhodné pre Boží vyvolený ľud. To čiastočne slúžilo na zdôraznenie ich osobitného vzťahu s Bohom a na ich odlíšenie od ostatných. V Novej zákone vidíme, že toto rozlišovanie je zrušené; medzi Židmi a pohanmi nie je žiadne oddelenie a žiadne nečisté pokrmy. Toto sa vyjadruje v Skutkoch apoštolov, ktoré zaznamenávajú videnie svätého Petra o plachte spustenej z neba, na ktorej boli všetky druhy zvierat. Petrovi bolo povedané, aby jedol, ale on odmietol s odôvodnením, že tieto zvieratá sú nečisté. Vtedy mu hlas z neba povedal: „Čo Boh očistil, ty nenazývaj poškrveným“ (Sk 10, 15). Pohania a všetky pokrmy sú prijateľné pre Stvoriteľa a Kristovi nasledovníci ich majú prijímať.

V našej Tradícii je priestor na prispôbienie pôstnej praxe pre každého veriaceho pod vedením jeho duchovného otca. Podľa svojich fyzických síl a duchovného rastu nejaká osoba môže byť schopná postiť sa od všetkých pokrmov do poludnia, iná môže byť schopná a vedená postiť sa do večera. Jednotliví veriaci, ktorí nemajú duchovného otca, by sa mali riadiť pokynmi svojej eparchie bez toho, aby si ich prispôbovali osobnej chuti.

Ľudí, ktorí si predstavujú univerzálne pravidlo pôstu, môže odradiť, keď vidia, že sa niekto postí inak ako oni. To nás privádza späť k zásade, ktorú svätý Pavol učil Korint'ánov: „Ak jedlo pohoršuje môjho brata, nebudem nikdy jesť mäso, aby som nepohoršil svojho brata“ (1 Kor 8, 13). Náš pôst by mal byť vedený láskou. To môže znamenať, že sa budem postiť tak, ako sa postí môj blížny, keď som v jeho spoločnosti, bez ohľadu na to, či je to viac alebo menej, než predpisuje moje vlastné pravidlo. Azda ani netreba pripomínať, že by sme nemali zámerne vyhľadávať také okolnosti, ktoré by oslabili našu pôstnu prax.

Pôst od hriechu

Je smutné, že pôst a iné náboženské praktiky často maskujú naše vnútorné pocity samospravodlivosti a nadradenosti. Svätý Pavol by pravdepodobne podporil tieto slová limassolského metropolitu Atanáza („otec Maximos“ z Hory ticha): „Ako je možné modliť sa, a pritom byť plný žlče voči druhému človeku? Ako je možné čítať evanjelium, a pritom neprijímať svojho brata? ... Aký to má zmysel, keď dnes konzumujem a zajtra nekonzumujem olej? Hoci možno konzumujem olej, vo dne v noci neustále pozerám svojho brata! Na Hore Athos by povedali, aby sme sa nepýtali, či niekto konzumuje ryby. Jedzte ryby, ale nejedzte rybára. Daj si lyžicu oleja, ale nejedz človeka, ktorý čerpá olej. Požierat' jeden druhého jazykom je oveľa horšie ako skonsumovať polievkovú lyžicu oleja“ (z knihy Terapia z choroby farizejstva). Pôst, rovnako ako sviatok, by mal byť spoločnou oslavou Božej lásky.

Dnes počúvame náuku svätého Pavla, aby nám pripomenul, že náš pôst nie je ani tak o správnom a nesprávnom pokrme, ako skôr o podporovaní viery našich spoluveriacich. Cirkevné pôstne dni a obdobia sú spoločnou skúsenosťou, činnosťou, ktorú máme vykonávať spoločne. Sú obdobia, keď sa človek môže postiť súkromne a tento pôst by sa mal vykonávať v tajnosti. Avšak pôstne obdobia sú spoločnými aktivitami, a ak ich znevažujem alebo sa z nich ospravedlňujem, oslabujem tým odhodlanie ostatných. A okrem toho prichádzam o skúsenosť, ktorá umocní radosť z Paschy, keď Ženích bude opäť s nami.

„Bratia, očist' me sa Kráľovnou cností. Ona prišla, priniesla nám bohatstvo požehnaní, uhasila vzdorovitý oheň vášní a zmierila hriešnikov s Učiteľom. Privítajme ju teda s radosťou a hlasno volajme ku Kristovi, nášmu Bohu: „Ty si vstal z mŕtvych! Zachovaj nás neodsúdených, pretože oslavujeme Teba, ktorý jediný si bez hriechu!“

(Mäsopôstná nedeľa večer večiereň)

Zdroj: <https://melkite.org/faith/the-food-of-paradise> Preložil o. Ján Krupa

Liturgický program od 17.02.2025 do 02.03.2025

<i>Dá-tum</i>	<i>Čas</i>	<i>Program</i>	<i>Úmysel</i>	<i>Liturgický kalendár</i>
17.02 Po.	-	-	-	Svätý veľkomučeník Teodor Tirón.
18.02 Ut.	-	-	-	Náš otec svätý Lev, rímsky pápež.
19.02 St.	-	-	-	Svätý apoštol Archippos.
20.02 Št	-	-	-	Náš prepodobný otec Lev, katánijský biskup.
21.02 Pia.	-	-	-	Náš prepodobný otec Timotej zo Symbolov.
22.02 So	08:00 08:45	Sv. liturgia csl. Hramoty	† z knihy hramôt	Prvá zádušná sobota
23.02 Ne.	07:00 08:00 10:00 11:30 15:00	Utierenň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia sl. Sv. liturgia rom. Večierenň	ZBP r. Šoltisovej 25 ZBP r. Rastislava Stašenka Za farské spoločenstvo	MÄSOPÖSTNA NEDEĽA 7.hlas Farská zbierka
24.02 Po.	06:45 16:30	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia csl.	† z r. Kopčikovej 224 ZBP r. Petra Chovanca	Prvé a druhé nájdenie úctyhodnej hlavy svätého a slávneho Pánovho proroka, predchodcu a krstiteľa Jána.
25.02 Ut.	16:30	Sv. liturgia csl.	† z r. Jána Filička 23	Náš otec svätý Taras, konštantínopolský arcibiskup.
26.02 St.	06:45 16:30	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia csl.	† z r. Emila Kravca † z r. Stašenkovej 338	Náš otec svätý Porfýrios, gazský biskup.
27.02 Št	16:30	Sv. liturgia csl.	† z. r. Martina Šenitku 223	Náš prepodobný otec a vyznávač Prokop Dekapolita.
28.02 Pia.	06:45 16:30	Sv. liturgia csl.	† z. r. Márie Šuťákovvej † Michal Kačmarik + pan.	Náš prepodobný otec a vyznávač Bazil, Prokopov spoluaskéta.
01.03 So.	08:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Ivana Filička 45	Syropôstna sobota Spomienka úctyhodných pôstnikov.
02.03 Ne.	07:00 08:00 10:00 11:30 15:00	Utierenň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia sl. Sv. liturgia rom. Večierenň	ZBP r. Šenitkovej 223 ZBP r. Firmentovej Na úmysel darcu	SYROPÖSTNA NEDEĽA 8. hlas